

Motto:
„Istoria Curții de Casație și de Justiție a urmat istoria țării.”

Plan managerial

**privind exercitarea atribuțiilor specifice funcției de
vicepreședinte al
Înaltei Curți de Casație și Justiție a României**

**Candidat:
Judecător Nela Petrișor**

București - 2016

I.Emanuel Albu - „De la Înalta Curte de Casație la Curtea Supremă de Justiție- O istorie a legilor de organizare și funcționare 1861 – 2001

www.lumeajustitie.ro

CUPRINS

Introducere	3
CAP. I Prezentarea generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție	6
<i>I.1. Organizarea și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.....</i>	<i>6</i>
<i>I.2. Activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție.....</i>	<i>8</i>
<i>I.3. Resursele materiale, financiare și umane ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.....</i>	<i>13</i>
CAP. II Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție din perspectiva folosirii resurselor materiale, financiare și umane. Stabilirea obiectivelor perioadei următoare	15
<i>II.1. Analiza folosirii resurselor materiale și financiare și reflectarea în volumul de activitate și durata de soluționare a cauzelor.....</i>	<i>15</i>
<i>II.2. Analiza folosirii resurselor umane și adecvarea lor la cerințele obiective ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.....</i>	<i>16</i>
<i>II.3. Stabilirea obiectivelor pe termen scurt. Sediul și Regulamentul de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție, evidență și operare în sistem informatic –instrumente necesare pentru eficientizarea activității.</i>	<i>18</i>
<i>II.4. Identificarea obiectivelor pe termen lung.....</i>	<i>20</i>
CAP. III Modalități concrete de realizare a obiectivelor care să conducă la îmbunătățirea activității instanței prin exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curții de Casație și Justiție.....	23
<i>III.1. Organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți, a personalului auxiliar de specialitate precum și a personalului din departamentul economico-financiar și administrativ.....</i>	<i>23</i>
<i>III.2. Coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ; conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;.....</i>	<i>25</i>
<i>III.3. Asigurarea controlului activității arhivistice, organizarea pazei instanței și bunurilor acesteia, aprobarea măsurilor pentru prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor.....</i>	<i>27</i>
Concluzii:	30

www.lumea.justitel.ro

Introducere

Planul managerial, pe care îl voi expune în paginile care urmează, dezvoltă idei care au mai fost susținute de-a lungul timpului, iar dacă actuala viziune a asupra organizării instanței supreme va menținută de către viitorul președinte, îmi propun să valorific elementele de continuitate care s-au evidențiat în activitatea de până acum.

În introducerea lucrării am considerat că sunt necesare câteva repere de ordin istoric, menite să ajute în construirea unei viziuni asupra instanței supreme dar și pentru a putea stabili cu mai multă claritate obiectivele viitoare.

Planul managerial propriu-zis este structurat în trei mari capitole, fiecare cu secțiuni specifice subiectului abordat.

Primul capitol își propune să prezinte structura organizatorică și domeniul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru a avea o imagine limpede asupra organizației și pentru a determina aria activităților acesteia, știut fiind că un plan managerial aplicat trebuie să pornească în mod necesar de la cunoașterea entității și a obiectului de activitate.

În al doilea capitol se urmărește analizarea activității instanței supreme în raport de resursele pe care le are la dispoziție pentru a se obține o „diagnoză” a stării actuale, dar și pentru stabilirea unui plan concret de îmbunătățire și eficientizare a activității organizației.

În raport de resursele avute și rezultatele obținute, planul managerial stabilește un set de obiective pe termen scurt și un altul pe termen lung, dar strâns legate între ele prin indicatorul numit ”eficiență”. Cotele la care se va ridica acest indicator vor da măsura încrederii în justiție și se vor traduce în consolidarea independenței sistemului judiciar.

Obiectivele pe termen scurt, pe care proiectul le prezintă în secțiunea alocată, sunt:

- rezolvarea problemei sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție,
- participarea la adoptarea unui nou Regulament de organizare și funcționare a instanței supreme și sprijinirea demersurilor de elaborare a unei legi proprii de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție,
- informatizarea extinsă a structurilor organizatorice ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Ele sunt abordate din perspective manageriale mult mai aplicate pentru că sunt plasate în planul resurselor aflate la dispoziția organizației și apte prin ele însele să eficientizeze activitatea. Aceste obiective au fost tratate în trecut mai mult ca obiective pe termen mediu și lung, dar diagnoza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție a relevat rolul lor mai curând de instrumente tactice, decât de ”obiective strategice”.

• Planul managerial identifică, în secțiunea consacrată, trei obiective pe termen lung, ”ținte permanente” ale oricărei echipe manageriale:

- îndeplinirea la noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental, constituțional și istoric al Înaltei Curți de Casație și Justiție, anume de asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești; predictibilitatea și transparența sistemului judiciar;

- integritate, responsabilitate, respect față de lege și față de drepturile și libertățile cetățenești – cerințe *sine qua non* pentru întregul personal care își desfășoară activitatea la Înalta Curte de Casație și Justiție;

- creșterea încrederii în sistemul judiciar, componentă a independenței justiției. Eficiența Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea cauzelor – indicator principal al gradului de încredere al cetățenilor în justiție; creșterea eficienței în toate

domeniile dreptului, nu numai în sfera dreptului penal și a luptei anticorupție, dar și în domeniile: dreptului civil, dreptului muncii și al asigurărilor sociale, dreptul familiei și în raporturile juridice din sfera economică.

Capitolul trei al planului managerial tratează modalitățile tehnice și metode concrete de realizare a obiectivelor și prezintă principalele măsuri menite să conducă la îmbunătățirea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție, din perspectiva principalelor atribuții ale vicepreședintelui curții. Printre acestea:

• **realizarea unei „platforme organizatorice integrate la nivel național” de aplicare a dispozițiilor noului cod civil și de procedură civilă** alături de echipa managerială a Curții și împreună cu instanțele judecătorești din țară, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției.

• **îndeplinirea atribuțiilor de conducere prin promovarea și aplicarea unui management activ-participativ** împreună cu președintele instanței, cu cel de-al doilea vicepreședinte, cu colegiul de conducere și cu președinții de secție, **pentru a realiza o veritabilă echipă managerială** aptă să-și fixeze și să-și realizeze ținte comune, care să răspundă așteptărilor personalului instanței supreme, ale sistemului judiciar și ale societății, în general.

Identificând corect constrângerile de timp, de personal și financiare, propunându-mi gestionarea eficientă a resurselor existente, pentru realizarea obiectivelor în timpul și la parametri propuși, planul managerial dorește să asigure instanței supreme un parcurs pozitiv, fundamentat pe tehnici și metode manageriale moderne pentru următorii trei ani, dar și câteva obiective care pot fi continuate de echipele manageriale viitoare.

La final, este prezentat setul necesar de concluzii, menit să sublinieze obiectivele propuse și principalele mijloace de realizare a acestora.

Înalta Curte de Casație și Justiție s-a înființat ca instituție fundamentală a statului român prin Legea din 12 ianuarie 1861.²

Instaurarea regimului comunist a condus la diminuarea atribuțiilor și rolului Curții de Casație și Justiție și a marcat începutul declinului și al pierderii statutului de instituție fundamentală a statului, rolul său fiind limitat la acela de a fi cel mai înalt tribunal din țară.³

După căderea regimului comunist, Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, prevedea că, în România, instanțele judecătorești sunt: judecătoriile, tribunalele, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție, statuându-se că organizarea și funcționarea acestora vor fi reglementate prin lege separată.⁴

2. Prin Legea din 30 iunie 1905 s-a înființat Secția a III-a, pentru contenciosul administrativ și comercial, iar din anul 1923 Curții de Casație și Justiție i s-a adăugat competența exclusivă a judecării constituționalității legilor. Se introducea categoria magistraților asistenți, membri ai ordinului judecătoresc. Constituția din 1938, a acordat prerogativa de a valida alegerile pentru ambele Adunări și de a verifica mandatele membrilor aparținând fiecăreia dintre ele.

3. Prin Legea nr. 341/1947, Înalta Curte a încetat a mai avea o lege proprie de organizare și funcționare. După adoptarea Constituției din 1965, prin Legea nr. 58/1968, declinul a continuat, Tribunalul Suprem fiind ales de Marea Adunare Națională, pentru un mandat egal cu durata legislaturii, iar între sesiuni Consiliul de Stat putea numi și revoca președintele, vicepreședinții și pe ceilalți membri ai Tribunalului Suprem.

4. Legea nr. 56/1993 a redat Curții Supreme de Justiție menirea fundamentală de unificare a interpretării și aplicării legii, nu redobândea prerogativa de a judeca în materia constituționalității legilor, dar i se acorda posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională înainte de promulgarea legilor.

Funcționând din anul 2004 fără o lege proprie de organizare, activitatea prezentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementată fragmentar mai multe acte normative.⁵ Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să asigure aplicarea și interpretarea unitară a legilor, lipsită fiind de o lege proprie de organizare și funcționare. Cât despre sediu, istoria nu ne iartă ezitățile și chiar disputele de acum 150 de ani.⁶ Sediul actual este și astăzi unul inadecvat și iar subiectul a fost unul îndelung disputat între instituțiile care au funcționat de-a lungul vremurilor în Palatul de Justiție.

Înalta Curte nu a fost și nu trebuie să fie doar cel mai înalt „tribunal din țară”. Este vremea ca ea să redevină o instituție fundamentală a statului român, vârful uneia dintre puteri și egală cu celelalte puteri ale statului. O lege proprie de organizare este o lege necesară Curții însăși, dar și sistemului instanțelor judecătorești. Legea ar contribui la echilibrul puterilor statului, căci, spre exemplu, așa cum Guvernul – ca exponent la nivel central al puterii administrative - are o lege proprie de organizare, tot astfel trebuie să fie și cazul Curții Supreme, ca exponent la nivel central al puterii judecătorești.

Nu putem avea un nou Cod civil, un nou Cod de procedură civilă, un nou Cod penal și un nou Cod de procedură penală, dar o Înalta Curte care se străduiește, prin repetate modificări ale Regulamentului propriu, să țină pasul cu noua etapă istorică în care se află întreg dreptul românesc.

Reducerea competențelor ca instanță de fond și ca instanță ordinară de recurs, în materie civilă și penală, ar așeza Înalta Curte a României mai aproape de curțile supreme europene, atât sub aspectul volumului de cauze, al complexității acestora, dar și al personalului curții raportat la populația țării.

Instanța Supremă trebuie să fie un reper pentru instanțele românești și pentru întreaga societate. Un reper de profesionalism, de modernitate și de demnitate, care ar determina creșterea încrederii cetățenilor în puterea judecătorească și în autoritatea pe care o exercită în numele statului român.

Sediul, regulamentul sau Legea Înaltei Curți de Casație și Justiție nu reprezintă scopuri în sine. Ele sunt doar mijloace pentru atingerea unei ținte unice: o justiție eficientă. Eficientă în fața corupției, care sufocă drepturile și libertățile cetățenești, dar la fel de eficientă și în soluționarea cauzelor civile, a litigiilor de muncă ori a celor comerciale. Pentru că în aceste din urmă procese, o dreptate care vine mult prea târziu, echivalează adesea cu o nedreptate.

Acum avem noile coduri, am creat cadrul organizatoric implementării lor, iar dacă vom atinge ținta de eficiență în aplicarea legii, încredea în justiție și consolidarea independenței justiției, vor însoți acest rezultat.

5. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, Regulamentul propriu de organizare și funcționare și Regulamentul de organizare interioară al instanțelor judecătorești.

6. Însăși promulgarea legii în anul 1861 a fost întârziată de dificultatea de stabilirea sediului Înaltei Curți: la Focșani, conform Convenției de la Paris, la București, așa cum doreau adepții desăvârșirii a Unirii, ori la Iași, cum au insistat, până în 1867, deputații moldoveni.

CAP. I Prezentarea generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție

1.1. Organizarea și funcționarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată și funcționează în temeiul art. 126 din Constituția României, republicată, al art. 18-34 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, și în temeiul Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții – Secția I civilă, Secția a II a civilă, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, Secția Penală, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, 4 Complete de 5 judecători și Secțiile Unite,

În structura Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează următoarele compartimente:

- Cancelaria,
- Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică,
- Departamentul economico-financiar și administrativ,
- Biroul de informare și relații publice,
- Compartimentul relații internaționale,
- Compartimentul juridic,
- Compartimentul de audit public intern,
- Compartimentul arhivă.

Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, doi vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statul de funcții.

Înalta Curte de Casație și Justiție se încadrează cu personal auxiliar de specialitate, personal al Departamentului economico-financiar și administrativ, personal de specialitate informatică și alte categorii de personal prevăzute de lege.

Conducerea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, doi vicepreședinți și colegiul de conducere, conform art. 19 alin.1 din Legea nr.304/2004 astfel cum a fost modificat prin Legea 76/2012 pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă.

Așadar, începând cu 15 februarie 2013, dată de la care au fost puse în aplicare dispozițiile noului Cod de procedură civilă, la conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție există două posturi de vicepreședinte.

Rațiunea legiuitorului a fost una de ordin organizatoric, în contextul intrării în vigoare a noilor coduri: Civil și de Procedură civilă și Penal și de Procedură penală. Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a dus mai departe, în planul reglementării secundare, acest raționament al legiuitorului și a adoptat Hotărârile nr.5 din 15.02.2013 și nr. 3 din 01.02.2014. Prin ele a modificat dispozițiile art.14-16 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție așa încât fiecare dintre cei doi vicepreședinți să poată exercita atribuții corespunzătoare specializării profesionale individuale, care să asigure aplicarea noilor coduri în materie civilă și penală.

Mai mult decât atât, prin Hotărârea nr.15 din 28 iunie 2013 Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a dispus transformarea unui post de judecător – funcție de execuție din cadrul Secției a I-a Civilă în cel de-al doilea post de vicepreședinte având în vedere că acesta va îndeplini atribuții în materie civilă. Din data de 17.09.2013 a fost pusă în practică această hotărâre, atribuțiile în materie civilă privitoare la: prezidarea, în lipsa președintelui, a completelor de 5 judecători în materie civilă, a completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, dar și la dezbateră problemelor de drept în cadrul secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și la publicarea periodică a jurisprudenței civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție fiind îndeplinite de vicepreședintele al cărui mandat expiră acum și care a declanșat prezenta procedură în fața Consiliului Superior al Magistraturii.

În prezent, în materie penală, atribuțiile mai sus menționate sunt îndeplinite de celălalt vicepreședinte, un magistrat specializat în domeniul dreptului penal, cu îndelungată practică în această materie, care exercită funcția în cadrul unui mandat în curs.

Celelalte atribuții de natură administrativă, care nu au impus cu necesitate o specializare într-un domeniu sau altul al dreptului, au fost partajate între cei doi vicepreședinți, de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport de aptitudinile manageriale și abilitățile organizatorice ale fiecăruia dintre judecătorii care au fost numiți în respectivele funcții de conducere.

Se remarcă faptul că actuala opțiune organizatorică de exercitare a celor două funcții de vicepreședinte este una benefică, verificată pe parcursul a trei ani, care asigură o bună coordonare a echipei manageriale și care poate să permită realizarea obiectivelor din planul managerial al președintelui instanței supreme, plan care vizează, desigur, întreaga instanță, nu numai secțiile civile sau pe cea penală. În plus, această modalitate deschide o mai bună comunicare cu președinții de secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiecare pe materia specializată, dar și o mai bună relaționare cu instanțele din țară și cu Consiliul Superior al Magistraturii sub aspectul identificării și discutării aspectelor de practică neunitară, știută fiind organizarea ședințelor pe materii specifice de drept.

Atribuțiile vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Conform dispozițiilor art.14-16 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum au fost modificate prin Hotărârile Colegiului de conducere nr.5 din 15.02.2013 și nr. 3 din 01.02.2014, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție:

- exercită atribuțiile ce revin președintelui, în lipsa acestuia, conform delegării de atribuții dispuse de președinte, sau în baza dispoziției președintelui.
- prezidează, în lipsa președintelui, completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și Secțiile Unite.
- exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ;

b) asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;

- c) propun colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor și magistraților-asistenți;
- d) urmăresc dezbaterile problemelor de drept în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- e) asigură publicarea periodică a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- f) organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și aprobă măsurile pentru prevenirea incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor;
- g) controlează activitatea arhivistică, potrivit legii;
- h) controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;
- i) desemnează, împreună cu președinții de secții, judecătorii din fiecare secție care asigură activitatea completelor de judecată în perioada vacanței judecătorești.
 - Vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții privind personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție:
 - a) aprobă fișele posturilor;
 - b) controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
 - c) analizează cererile și propune președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
 - d) aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți.
 - Unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție conduce structura de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, constituită prin ordin al președintelui, în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 585/2002, cu modificările și completările ulterioare.

1.2. Activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Conform art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și **Secțiile Unite**, cu competență proprie.

Totodată, potrivit art. 19 alin. (2²) din același act normativ, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează **Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și 4 complete de 5 judecători.**

A. Conform art. 25 din Legea nr. 304/2004, republicată, Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în **Secții Unite** pentru:

- a) soluționarea, în condițiile prezentei legi, a sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- b) sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Conform art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă.

După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

Conform dispozițiilor art. 24-27 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au competența de judecată și atribuțiile prevăzute de lege și sunt prezidate de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinți.

La ședințele Secțiilor Unite, altele decât cele de judecată, pot fi invitați magistrații-asistenți și alte categorii de personal de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și persoane din afara instituției.

B. Conform dispozițiilor Capitolului III ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează **Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.**

Legea micii reforme nr. 202/2010 a modificat și a reglementat, sub aspect procedural, procedura de soluționare a recursului în interesul legii. Astfel, la Înalta Curte de Casație și Justiție principalul mecanism de unificare a practicii a fost asigurat de înființarea și funcționarea unei noi formațiuni de judecată intitulată „**Completul competent să judece recursul în interesul legii**”.

Regulile de alcătuire a completelor și procedura de soluționare a sesizărilor cu recurs în interesul legii sunt reglementate în cuprinsul noilor coduri de procedură civilă și penală, prin dispozițiile art. 516 și art. 517 din Codul de procedură civilă, respectiv dispozițiile art. 473 din Codul de procedură penală. Totodată, dispozițiile art. 27¹ și art. 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție redau *in extenso*, dispozițiile legilor procesuale.

C. Conform dispozițiilor Capitolului III ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează **Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.**

Mecanismul de unificare al practicii judiciare este reglementat prin dispozițiile art. 520-521 din Codul de procedură civilă, respectiv dispozițiile art. 475 - 477¹ din Codul de procedură penală, atât din perspectiva procedurii de soluționare a sesizărilor pentru pronunțarea unor hotărâri prealabile, cât și a regulilor de alcătuire a completelor. Totodată, dispozițiile art. 27⁴ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție redau *in extenso*, dispozițiile legilor procesuale.

D. Conform dispozițiilor Capitolului IV ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 2004, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Înaltei Curți funcționează cele 4 **Completele de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.**

La începutul fiecărui an, în materie penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate numai din judecători din cadrul Secției penale, iar în alte materii decât cea penală se stabilesc două complete de 5 judecători formate din judecători din cadrul Secției I civile, Secției a II-a civile și Secției de contencios administrativ și fiscal.

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție prezidează completul de 5 judecători, iar în lipsa președintelui, completul este prezidat de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În lipsa președintelui și a vicepreședinților, completul este prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în alte materii decât cea penală, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnează, prin tragere la sorți, judecătorii din componența acestor complete, precum și judecătorii supleanți.

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește anual reprezentativitatea secțiilor în compunerea completelor care includ judecători de la mai multe secții și aprobă compunerea completelor de 5 judecători.

Conform dispozițiilor art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **Completele de 5 Judecători** soluționează apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiției, soluționează contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecării în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiției, soluționează cauzele în materie disciplinară potrivit legii și alte cauze date în competența lor prin lege.

E. În cadrul instanței supreme își desfășoară activitatea și **Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție**, încadrate cu judecători, magistrați-asistenți, grefieri și aprozi, repartizați de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și au competența prevăzută de lege.

Competența materială a **Secției I civile**⁷ a Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementată prin dispozițiile art. 4 pct. 1 și 4 din vechiul Cod de procedură civilă și prin cele ale art. 97 pct.1 și 4 din noul Cod de procedură civilă, respectiv, prin dispozițiile art. 21 și 23 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

Potrivit dispozițiilor legale menționate, secțiile civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor civile ale curților de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecării a fost întrerupt în fața curților de apel, respectiv, în raport de competența sa funcțională, cererile de strămutare, conflictele de competență și orice alte cereri prevăzute de lege în orice alte materii date prin lege în competența sa.

Cât privește competența materială specializată, proprie, în acord cu dispozițiile hotărârilor nr. 10 din 22 septembrie 2011 și, respectiv, nr. 8 din 5 aprilie 2012 ale Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cele 9 formațiuni de judecată de la nivelul Secției I civile au funcționat ca și complete de judecată specializate în materia cererilor întemeiate pe dispozițiile Legii nr.10/2001, a cererilor în revendicare imobiliară, precum și a celor formulate în materie de expropriere, dintre care, 2 formațiuni de judecată și în materia proprietății intelectuale.

Potrivit hotărârilor Colegiului de conducere mai sus arătate, celelalte litigii civile, cu excepția litigiilor din materiile de drept în care funcționează complete specializate la nivelul Secției a II-a civile, au fost repartizate aleatoriu în procent de 60% pentru Secția I civilă și 40% pentru Secția a II-a civilă.

Secția a II-a civilă⁸ a Înaltei Curți de Casație și Justiție este organizată și funcționează potrivit dispozițiilor Secției a II-a Civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție este organizată și funcționează potrivit dispozițiilor art. 23 alin.(2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

7. Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015

8. Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015

În conformitate cu dispozițiile art. 224 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, în cadrul secției au fost menținute completele specializate pentru soluționarea dosarelor având ca obiect raporturile juridice privind societățile.

Semnificativă, din punctul de vedere al competenței secției, a fost noua viziune a legiuitorului în ceea ce privește noțiunea de comerciant. Astfel, prin Legea nr. 287/2009 este reglementată noțiunea de „profesionist”, noțiune ce înglobează și categoria comercianților, astfel cum era reglementată în Codul comercial. Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 a stabilit că noțiunea de profesionist prevăzută de art. 3 din Legea nr. 287/2009 include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale.

Realitatea economico-socială internă dar, mai ales, cea internațională au impus legiuitorului reintroducerea noțiunii de „comerciant”. Imperativul internațional a fost determinat de necesitatea implementării directivelor europene care uzitează termenii comerciant – comercial, asemenea termeni fiind folosiți și în toate statele membre ale Uniunii Europene, în cadrul cărora se desfășoară activități comerciale.

Importanța reglementării menționate este evidentă, atât în planul raporturilor naționale, cât și planul raporturilor cu element de extraenitate, fiind consacrată o noțiune comună în spațiul european

În anul 2015 activitatea acestei secții a vizat soluționarea cauzelor în materia litigiilor cu profesioniști, în raport de ultraactivitatea legii, conform art. 223 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. Potrivit acestui text legal, procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele investite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale și procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

Secția de contencios administrativ și fiscal⁹, potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecătorești a fost întrerupt în fața curților de apel.

Competența materială a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție este stabilită atât de legea cadru, respectiv Legea nr. 554/2004 – lege specială în raport cu dispozițiile procedurale care reglementează competența instanțelor de drept comun – cât și de alte acte normative care prevăd expres competența instanței de contencios administrativ în diverse materii.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1) și (2) din Legea nr. 554/2004, competența Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanța de recurs, este determinată în principal de rangul central al autorității publice emitente a actului administrativ, tipic sau asimilat în sensul dispozițiilor Legii contenciosului administrativ, ce formează obiectul litigiului, și, în subsidiar, de valoarea litigiului, în situația litigiilor privind acte administrative care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora mai mari de 500.000 de lei.

Secția de contencios administrativ și fiscal a contribuit la fundamentarea unor propuneri legislative de reșezare a competențelor în materia contenciosului

administrativ în scopul reducerii volumului de activitate al secției aflat în permanenta creștere. Aceste propuneri legislative au fost materializate în cuprinsul dispozițiilor Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă.

De asemenea, o serie de propuneri legislative au fost materializate și în cuprinsul Legii nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă.

Totodată, în scopul degrevării Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție de litigiile în privința cărora au fost modificate normele de competență, art. XXIII din Legea nr. 2/2013 a prevăzut ca, în cazurile de modificare a competenței, dosarele se trimit, pe cale administrativă, la instanțele devenite competente să le judece.”

Aceste măsuri se dovedesc însă a fi insuficiente întrucât această secție, sub aspectul volumului de cauze, este în continuare cea mai suprasolicitată la nivelul instanței supreme .

Secția penală¹⁰ a Înaltei Curți de Casație și Justiție „este organizată și funcționează potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Competența materială a Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementată prin dispozițiile art. 40 din Codul de procedură penală, respectiv, prin dispozițiile art. 22 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit dispozițiilor legale menționate, Secția penală a instanței supreme judecă:

1. în primă instanță:

- infracțiunile de înaltă trădare;
- infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și membri din România în

Parlamentul European;

- infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;
- infracțiunile săvârșite de judecătorii Curții Constituționale;
- infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii,
- infracțiunile săvârșite de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;

2. apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel;

3. contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel;

4. contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de curțile de apel și Curtea Militară de apel;

5. contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la Secția penală a Înaltei Curți de Casație;

6. recursurile în casație împotriva hotărârilor penale definitive, în condițiile prevăzute de lege;

7. conflictele de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict;

10. Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015

- 8. cazurile în care cursul justiției este întrerupt;
- 9. cererile de strămutare în cazurile prevăzute de lege;
- 10. alte cauze anume prevăzute de lege.

1.3. Resursele materiale, financiare și umane ale Înaltei Curți de Casație și Justiție

Conform datelor publicate în Raportul de activitate pe anul 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție a beneficiat de alocații bugetare pentru anul 2015¹¹ în sumă de 90.027 mii RON din care a efectuat plăți în sumă de 89.654,42 mii lei, astfel:

La Titlul Cheltuieli de personal – 82.747,28 mii lei, din care au fost alocate sume pentru:

- drepturi salariale judecători, magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, personal conex, funcționari publici, personal contractual;
- diurna necesară pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de acțiune la obiectivul „*Îmbunătățirea calității actului de justiție*”;
- participarea grefierilor la sesiuni de pregătire continuă;
- chirii pentru judecători și magistrați-asistenți, conform art. 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personalul auxiliar de specialitate și conex, potrivit art. 67¹ din Legea nr. 567/2004;
- medicamente pentru judecători și magistrați-asistenți, conform art. 25 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, precum și pentru personal auxiliar de specialitate și conex, potrivit art. 67 din Legea nr. 567/2004, inclusiv medicamentele necesare pentru funcționarea cabinetului medical din cadrul instanței supreme;
- tranșa aferentă anului 2016, reprezentând titluri executorii aflate sub incidența OUG nr. 71/2009.

La Titlul Bunuri și servicii - 5.910,94 mii lei din care au fost alocate sume pentru:

- cazare și transport pentru acțiunile de pregătire profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal (grefieri, informaticieni, funcționari publici), în realizarea măsurilor prevăzute în Planul de acțiune la obiectivul „*Îmbunătățirea calității actului de justiție*”;
- continuarea procesului de informatizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție și extinderea accesului judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal al ÎCCJ la forma electronică a Monitorului Oficial, Partea I;
- realizarea unificării practicii judiciare prin deplasări în teritoriu ale judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- furnituri de birou, materiale de curățenie, piese de schimb, materiale și prestări servicii cu caracter funcțional (hârtie xerox, toner etc.), obiecte de inventar, cărți și publicații, fondul Președintelui și service-uri;
- contravaloare expediere citații și TP-uri, încălzit și iluminat; apă, canal și salubritate; carburanți.

La Titlul Cheltuieli de capital – 801 mii lei, din care au fost alocate sume pentru:

- computere, fotocopioare și imprimante multifuncționale în realizarea obiectivului „*Continuarea procesului de informatizare a sistemului judiciar*”; achiziționarea a două videoproiectoare, două echipamente de securitate, pachete software de protecție antivirus, etc.

11. Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015

La Titlul Transferuri - 27,69 mii lei din care au fost alocate sume pentru cotizații la organisme internaționale.

La Titlul Asistență socială - 179,37 mii lei din reprezentând sume pentru indemnizații de încadrare brute lunare acordate o singură dată judecătorilor, magistraților asistenți și personalului auxiliar de specialitate, la pensionare sau eliberarea din funcție pentru motive neimputabile, conform art. 81 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, și art. 69 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare (tranchele aferente anului 2016, reprezentând titluri executorii aflate sub incidența OUG nr. 71/2009).

Conform art. 80 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în structura Departamentului economico-financiar și administrativ funcționează:

- Serviciul financiar-contabil;
- Serviciul administrativ (Biroul administrativ și aprovizionare și Biroul auto);
- Biroul resurse umane.

Structura personalului din cadrul Departamentului economico-financiar și administrativ, la 31 decembrie 2015, era următoarea: 105 posturi, din care 7 posturi vacante.

Astfel cum rezultă din Raportul de activitate pe anul 2015, resursele umane aflate la dispoziția instanței la finalul anului 2015 reprezentau 484 de posturi ocupate din totalul de 549.

Conform Hotărârii Guvernului României nr. 486 din 30.06.2015, Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează cu un număr maxim de 549 posturi; precizăm că schema de personal a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost completată cu 10 posturi.

Statele de funcții și de personal ale instanței supreme au fost aprobate de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Hotărârea nr.17 din data de 16.09.2015.

Structura de personal - la 31 decembrie 2015 -

- Judecători = 122 de posturi, din care 110 ocupate;
- Magistrați-asistenți = 123 de posturi, din care 101 ocupate;
- Grefieri, aprozi, agenți procedurali = 180 de posturi, din care 165 ocupate;
- Consilieri, experți, auditori (funcționari publici + personal contractual) = 32 de posturi, din care 21 ocupate;
- Referenți (funcționari publici + personal contractual) = 3 posturi, din care 2 ocupate;
- Muncitori = 16 posturi;
- Șoferi = 47 de posturi, din care 45 ocupate;
- Paznic, îngrijitori = 19 de posturi, din care 18 ocupate;
- Medic și 1 asistent medical, din care 1 post ocupat;
- Specialiști IT = 5 posturi, toate ocupate.

În prezent, la 31 iulie 2016, totalul de posturi de personal la este:

-Posturi aprobate	= 549
-Posturi ocupate	= 504
-Posturi vacante	= 45

CAP. II Analiza activității Înaltei Curți de Casație și Justiție din perspectiva folosirii resurselor materiale, financiare și umane. Stabilirea obiectivelor perioadei următoare

II.1. Analiza folosirii resurselor materiale și financiare și reflectarea în volumul de activitate și durata de soluționare a cauzelor.

Analiza datelor statistice ale anului 2015 permite desprinderea concluziei ca Instanța Supremă a României a fost și în această perioadă destul de încărcată, cifra de **22.349 de dosare** aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, justificând pe deplin această concluzie.¹² Dintre acestea, **14.942** au fost cauze nou intrate, iar dintre acestea **6518** au reprezentat cauze intrate pe noul Cod de procedură civilă, pe acest palier înregistrându-se o creștere semnificativă, comparativ cu anul 2014 când s-au înregistrat **4.227**.

În condițiile în care deficitul de personal al instanței supreme s-a menținut și pe parcursul anului 2015, eforturile fiind dublate și de lipsa acută a spațiilor în care s-a desfășurat activitatea personalului, dar și de impactul dispozițiilor noilor coduri, raportat la volumul de activitate menționat, Înalta Curte de Casație și Justiție a înregistrat o scădere în ceea ce privește cauzele soluționate – **13.880**, față de **17.866** de cauze soluționate în anul 2014. La finele anului 2015 se aflau înregistrate pe stoc **8.472** de cauze, cu **1065** de cauze mai mult decât nivelul stocului înregistrat la sfârșitul anului 2014 – **7407** cauze.

În activitatea de unificare a jurisprudenței naționale desfășurată de instanța supremă în cursul anului 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, au pronunțat un număr de 24 decizii (recursuri în interesul legii), din care 15 în materia civilă, 6 în materia penală și 3 în materia contencios administrativ și fiscal.

În cursul anului 2015, Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au fost investite cu soluționarea multor sesizări vizând pronunțarea unei hotărâri prealabile (86 decizii ale Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (38 sesizări prealabile în materia civilă, 13 sesizări prealabile în materia contenciosului administrativ și fiscal, 35 sesizări prealabile în materia penală).

În prezent, sunt pe rol **9195** de cauze din care: **750** la Secția Penală, **780** la Secția a I-a Civilă, **828** la Secția a II-a Civilă, **6713** Secția de contencios administrativ și fiscal, **91** de cauze la Completele de 5 judecători, **26** de cauze la Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și **7** cauze la Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

• Datele statistice și un calcul simplu relevă că în anul 2015 pentru un dosar, eliminând cheltuielile de personal, s-au folosit din perspectiva cheltuielilor de capital **57** lei.

Analizând însă structura tuturor cheltuielilor instanței supreme, din datele financiare din raportul de activitate al I.C.C.J. pe anul 2015, concluzia este că ponderea în buget o dețin cheltuielile de personal cu 92% din totalul de cheltuieli. Cheltuielile de capital sunt extrem de reduse și au o pondere de sub 1%, mai precis 0,89% din totalul de cheltuieli. Orice comentariu, considerăm că este inutil. Nici în ceilalți ani lucrurile nu au stat diferit. Totuși anul 2015 se prezintă puțin mai bine pentru că sumele alocate, în cifre

12. Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015

absolute, au fost ceva mai mari, dar ponderile în structura de cheltuieli au rămas asemănătoare anilor precedenți.

Sunt de părere că, poate nu atât cifrele în sine, cât structura bugetului I.C.C.J. ar trebui regândite în contextul evoluției viitoare a instituției. Concluzia unei analize economice lucide este că, dacă pe termen lung sunt alocate doar sume pentru consum și aproape nimic pentru investiții, resursele materiale, care au depășit deja duratele de amortizare sau care se apropie de temenele de uzură fizică ori morală, nu vor mai putea constitui suport pentru îndeplinirea în bune condiții a activității curții. Oricât s-ar susține la nivel declarativ că se dorește preluarea bugetelor tuturor instanțelor de la Ministerul Justiției, atât timp cât pentru propriul buget proiecția investițională a instanței supreme este sub 1% , cred că trebuie să avem o abordare mai pragmatică, mai tehnică și susținută de studiile unor specialiști în domeniul economic.

În consecință, pentru a trece într-o etapă superioară în abordarea acestei teme de interes sporit - preluarea bugetelor tuturor instanțelor de către I.C.C.J. de la Ministerul Justiției - cred că se impune și un studiu economic, pe lângă demersul legislativ de elaborare dar și de modificare a numeroase acte normative care fac în acest moment trimitere la atribuția Înaltei Curți de Casație și Justiție de gestionare a bugetelor tuturor instanțelor de judecată.

Ca prim pas, consider că este necesară o analiză tehnic documentată în cadrul echipei manageriale a I.C.C.J., împreună cu colegiul de conducere, pentru a putea supune aprobării Adunării generale a judecătorilor un viitor buget și o viitoare proiecție bugetară pentru anii 2016-2020 care să poată conduce la rezultate pozitive, de durată în activitatea instanței și a sistemului judiciar.

Totodată, chiar Consiliului Superior al Magistraturii ar putea să analizeze posibilitatea preluării de către acesta a bugetelor tuturor instanțelor de la Ministerul Justiției, desigur în cadrul comisiei de lucru constituite la nivelul acestuia și la care participă și reprezentanți ai Ministerului Justiției, dar și ai I.C.C.J.

Dar nu numai colaborarea în cadrul conducerii I.C.C.J. și între aceasta și C.S.M. sunt importante, ei așa cum s-a și acționat în ultimii trei ani, esențială este și colaborarea cu autoritățile publice cu funcții executive, precum și cu cele cu funcții legislative.

Din această perspectivă îmi propun să impulsionez în continuare monitorizarea procesului legislativ în domeniile de impact asupra sistemului judiciar prin informarea reciprocă a direcțiilor omoloage de la I.C.C.J. și cele două camere ale Parlamentului și să stimulez invitarea și participarea reprezentanților I.C.C.J. la analizarea proiectelor legislative.

II.2. Analiza folosirii resurselor umane și adecvarea lor la cerințele obiective ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Confruntată cu un volum mare de dosare și în condițiile unui grad sporit de dificultate al acestora, I.C.C.J. ar putea, printr-o mai bună organizare în gestionare a resurselor umane, să ajungă la un rezultat eficient și la un act de justiție de calitate, dacă s-ar realiza condiții de încadrare corespunzătoare a schemelor de personal. Supraîncărcarea personalului generează o uzură fizică a membrilor colectivului, o accentuare a disconfortului la locul de muncă, fapt ce reduce nivelul de motivare și eficiență în activitate.

Efortul depus în ultima perioadă pentru ocuparea posturilor vacante, atât prin redistribuirile de personal între secții, cât, mai ales, prin promovare de noi judecători, a fost de natură să amelioreze această situație.

Rămâne însă o inadecvare a organizatorică a schemei de personal la nivelul magistraților-asistenți și al personalului auxiliar prin raportarea la volumul și complexitatea activității desfășurate la nivelul secțiilor curții, dar și la nivelul activității de la Secțiile Unite, ori de la Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și la cele 4 complete de 5 judecători.

În aceste condiții, conducerea instanței, trebuie să realizeze o echilibrare a participării în completele de judecată și a volumului de activitate pe fiecare categorie de personal în parte. Mai mult, acestea trebuie aplicate și asigurând specializarea completelor de judecată cerută de lege.

Pe lângă activitatea de judecată, magistrații sunt chemați să desfășoare o serie de activități fără legătură directă cu atribuțiile judecătorului. Amintim aici participarea judecătorilor în birourile electorale sau participarea la diferite comisii de examen/concurs pentru ocuparea unor funcții de execuție sau de conducere în sistemul instanțelor judecătorești, etc.

Un act de justiție de înalt nivel calitativ presupune un corp de magistrați bine constituit și cu un nivel de pregătire profesională corespunzător, dar condițiile pentru buna desfășurare a activității acestora sunt departe de a fi asigurate.

Imaginea activității de ansamblu a unei instanțe este dată și de modul în care funcționează toate serviciile și compartimentele sale, în special cele ce asigură o legătură directă cu publicul larg. Or, în acest segment de muncă – registraturi, arhive, birouri de informare, birouri pentru executări penale – personalul auxiliar de specialitate, prin atribuțiile sale, asigură îndeplinirea exigențelor ce țin de completarea evidențelor, păstrarea documentelor, înregistrarea și expedierea corespondenței. Pregătirea ședințelor de judecată, participarea în aceste ședințe, operațiunile ulterioare finalizării ședinței de judecată sunt etape în care magistratul-asistent și grefierul reprezintă un sprijin eficient pentru judecătorii ce formează completul de judecată. De astfel, perspectiva unei echipe stabile judecător – magistrat-asistent – grefier de ședință – grefier dactilograf este apreciată ca o modalitate de a eficientiza activitatea în sistemul judiciar.

Practic, o echipă stabilă pe fiecare complet formată din: judecători, trei magistrați-asistenți și trei grefieri poate gestiona rapid activitățile administrative curente pentru fiecare dosar și asigură buna administrare a tuturor cauzelor repartizate aceluși complet. Măsura s-a impus cu atât mai mult cu cât, spre finalul semestrului I al anului 2013, au început să fie înregistrate pe rolul celor „trei secții civile” ale instanței supreme cauze aflate sub imperiul dispozițiilor noului cod de procedură civilă.

În consecință, s-a impus elaborarea rapidă a unui plan de acțiune cu măsuri organizatorice concrete care să asigure practici uniforme la nivelul completurilor de le toate cele trei secții care judecă pricini potrivit noului cod de procedură civilă.

Activitatea a implicat în ultimii trei ani, pe de o parte, participarea judecătorilor și întregului personal de la cele trei secții civile sub aspectul adoptării unor proiecte de proceduri comune, iar pe de altă parte, sub aspect decizional, echipa managerială a Curții, în special prin activitatea desfășurată de vicepreședintele coordonator al secțiilor civile, dar și Colegiul de conducere, prin adoptarea de noi reglementări în cadrul Regulamentului propriu de organizare și funcționare, în acord cu noile dispoziții ce s-au impus a fi introduse în raport de exigențele noilor coduri și de

intrarea în vigoare a noului Regulament de organizare și funcționare a instanțelor de judecată – adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Toate acestea pentru a avea la dispoziție reglementarea secundară aptă să facă aplicabile nu numai noile mecanisme de aplicare unitară a legii și de unificare a practicii judiciare, dar care să ofere modele organizatorice determinate de specificul activității de judecată de la nivelul instanței supreme .

În acest moment însă, consider că se impune adoptarea unui nou Regulament de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție, etapa de tranziție spre noile coduri fiind epuizată. Timpul scurs de la aplicarea lor ne permite să facem o analiză și să putem organiza mai eficient activitatea.

II.3. Stabilirea obiectivelor pe termen scurt. Sediul și Regulamentul de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție, evidență și operare în sistem informatic –instrumente necesare pentru eficiențizarea activității.

Sediul, Regulamentul de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție precum și informatizarea reprezintă instrumente absolut necesare pentru eficiențizarea acitivității.

Privit în termenii economici, ca principală resursă materială pentru realizarea obiectului de activitate al oricărei entități, sediul I.C.C.J. trebuie să reprezinte prima preocupare pentru echipa managerială a instanței supreme. Spațiul actual este neîncăpător pentru volumul de cauze gestionate, dar și pentru personalul care lucrează zilnic aici și pentru întreg fluxul de persoane care trec pragul clădirii din Strada Batiște nr. 25 A. Acest spațiu a devenit o frână reală în buna desfășurare a activității de judecată. Depozitarea dosarelor, circuitul acestora, supra-aglomerarea holurilor și încăperilor clădirii sunt, totodată, probleme de siguranță și securitate în muncă, dincolo de efectele pe care le au asupra calității și duratei actului de judecată.

Consider că orice pledoarie pentru un sediu adecvat pentru I.C.C.J. este inutilă și cred că este momentul în care trebuie să se treacă de la vorbe la fapte. Iar primele fapte ar putea fi concretizate într-o proiecție bugetară care să aibă în vedere un procent mult mai mare pentru investiții în anii care urmează. Pentru că, indiferent dacă se are în vedere construirea unui nou sediu ori preluarea și adaptarea unei construcții deja edificate, un procent de sub 1% din totalul de cheltuieli nu este suficient nici măcar pentru derularea procedurilor de licitație.

Cât privește **Regulamentul** de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție acesta a fost în repetate rânduri modificat de către Colegiul de Conducere al I.C.C.J. pentru a intra în acord cu dispozițiile din noile coduri de procedură penală și civilă, dar și cu noul Regulament de organizare și funcționare al instanțelor judecătorești. Cu toate aceste modificări el nu reușește să răspundă unei nevoi organizatorice specifice instanței supreme și de aceea consider că rezultate mai bune în gestionarea resurselor umane de pot obține prin adoptarea de către Colegiul de conducere a unui nou Regulament de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Acesta ar trebui să regândească atribuțiile fiecărei categorii de personal, dar și competențele compartimentelor aflate în prezent în structura Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Un nou regulament se justifică și din perspectiva unei separări mai clare a managementului menit să asigure funcționarea pur administrativă a instanței, de managementul jurisdicțional, menit să asigure soluționarea eficientă a cauzelor.

Stabilirea clară a "structurilor-suport" (ex. Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, Departamentul economico-financiar și administrativ, Compartimentul relații internaționale, Compartimentul de audit public intern, etc.) care asigură funcționarea optimă a "formațiunilor de judecată" (Complețul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Complețul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, 4 Complete de 5 judecători, Secțiile Unite, etc.) Elaborarea unei arhitecturi noi a structurilor care compun I.C.C.J. și a unor norme clare de stabilire a ariilor de competență și de organizare a personalului din cadrul acestora, reprezintă un obiectiv pe termen scurt care va spori eficiența organizației.

Dacă un nou Regulament poate rezolva unele aspecte organizatorice, de gestionare a resurselor umane și materiale, dezechilibrele cronice dintre secțiile instanței, determinate de normele de competență materială, pot fi rezolvate doar printr-o lege organică a I.C.C.J.

Spre exemplu, la acest moment, Secția de contencios administrativ și fiscal are pe rol 6713 cauze, față de 750 la Secția Penală, 780 la Secția a I-a Civilă, 828 la Secția a II-a Civilă. Este un raport de aproximativ 9 dosare la 1, iar acest dezechilibru nu s-a diminuat în anii care au trecut de la aplicarea noului Cod de procedură civilă. Acest fapt justifică, aproape prin el însuși, o stabilire a competențelor I.C.C.J. printr-o lege proprie. În plus, o mai precisă delimitare de competență între la Secția a I-a Civilă, Secția a II-a Civilă ar reflecta principiul specializării și ar contribui la eficientizarea activității. Fără a relua pledoaria mai veche pentru o lege proprie, subliniez doar că aceasta poate fi un instrument util în eficientizarea organizării și funcționării instanței supreme.

Pe lângă sediu, regulament și o lege proprie, consider că o nouă etapă în **informatizarea** instanței este tot un instrument aflat în planul resurselor materiale și care poate contribui la obținerea unor rezultate mai bune nu numai în gestionarea și soluționarea dosarelor, dar și în gestionarea resurselor materiale și umane ale curții.

Achiziționarea de programe informatice de gestiune de date și instruirea personalului în folosirea acestora pot să ne asigure: evidențe, date, statistici, rapoarte extrem utile în folosirea resurselor organizației. Ne putem planifica mai bine nu numai resursele financiare, dar putem planifica și anticipa mai rapid fluctuațiile de personal în diferite perioade ale anului sau chiar pe mai mulți ani.

Cu alte cuvinte, ceea ce propun este să extindem "experiența ECRIS" care a fost gândită pentru gestionarea dosarelor, în ariile care țin de "structurile-suport", cele care asigură funcționarea administrativă a organizației. Pentru că informatizarea nu înseamnă doar dotarea cu calculatoare, pe care le utilizăm doar cu funcțiunea de mașini de scris. Gestiunea de date în sistem informatizat este pasul pe care trebuie să îl facem după gestiunea dosarelor în sistem informatizat.

• Cât privește repartizarea cauzelor pe completurile de judecată ea se face, așa cum spuneam, prin sistemul informatic ECRIS, în procedura repartizării aleatorii și numai în situații de excepție prin repartizare directă, conform dispozițiilor din Regulamentul de organizare și funcționare al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Introducerea aplicației de management al dosarelor ECRIS, cu toate modulele funcționale existente, și generalizarea numărului unic de dosar a contribuit la creșterea calității actului de justiție, accelerarea derulării procedurilor, asigurarea accesului justițiabililor la toate informațiile de interes public, standardizarea procedurilor și formularelor și ar trebui să asigure și comunicarea rapidă în cadrul sistemului judiciar (prin transferul electronic al dosarelor între instanțe și pe portalul instanțelor), precum și creșterea transparenței, încrederii și eliminarea suspiciunilor.

Exista însă deficiențe de soft ale programului ECRIS care trebuie înlăturate, mai ales determinate de intrarea în vigoare a noilor coduri de procedură civilă și penală.

În momentul de față, aplicația ECRIS permite organizarea drepturilor de acces la nivel de persoană sau la nivel de grupuri, de ex.: judecători, magistrați-asistenți, grefieri-șef de secție, grefieri de ședință, registratură, arhivă etc. Se resimte însă lipsa unei grile-standard de drepturi de acces, care ar ușura mult munca administratorului de sistem. Această grilă ar trebui analizată și aprobată de colegiul de conducere, într-o primă fază, la nivelul unei secții, urmând apoi să fie generalizată la nivel de curte. În prezent, această activitate foarte importantă pentru buna funcționare a sistemului se bazează pe priceperea și experiența administratorului de aplicație.

Procesul de informatizare al Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat în cursul anului 2015, în principal, prin perfecționarea sistemului ECRIS de gestionare a dosarelor, dar și prin achiziționarea unei serie de echipamente.

De curând, mai precis în cursul lunii iulie 2016, a fost inițiată la I.C.C.J. o acțiune de informare și prezentare a platformei electronice EMAP. Implicarea directă a conducerii instanței supreme în acest proiect alături de C.S.M. și de Agentul Guvernamental pentru CEDO din cadrul Ministerului Afacerilor Externe poate aduce un plus major prin portofoliul său de jurisprudență. Datorită caracterului interactiv și dinamic al platformei, prin deciziile și comentariile judecătorilor instanței supreme se poate accelera, eficientiza și moderniza un proces real de consolidare a practicii unitare. În consecință, îmi propun să mă implic și să contribuie efectiv la diseminarea platformei EMAP către întregul personal al instanței și să încurajez accesarea ei de către judecători și magistrații asistenți.

II.4. Identificarea obiectivelor pe termen lung

Pe lângă obiectivele pe termen scurt, care au fost prezentate în paragraful anterior al capitolului, în planul managerial propun și trei obiective pe termen lung, "ținte permanente" ale oricărei echipe manageriale:

- **îndeplinirea la noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental, constituțional și istoric al Înaltei Curți de Casație și Justiție, anume de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești; predictibilitatea și transparența sistemului judiciar.** Acest obiectiv își propune să reamintească permanent menirea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cheia de boltă a tuturor celorlalte funcțiuni cu care a fost înzestrată de-a lungul timpului dar și a altera noi, care nu pot decât să-i consolideze statului de instituție fundamentală a statului de drept.

Practica neunitară este probabil elementul care determină cele mai multe nemulțumiri ale justițiabililor și una dintre problemele-cheie din perspectiva sistemului judiciar.

Observăm că, în cursul ultimilor ani, practica judiciară nu a câștigat major în uniformitate, numărul recursurilor în interesul legii fiind tot mai ridicat. Privind retrospectiv, în urmă cu 13 ani, în anul 2003 Curtea Supremă pronunța 5 decizii în interesul legii, în timp ce în anul 2012 au fost pronunțate 19, iar 2015 Completele pentru solutionarea recursurilor în interesul legii, au pronunțat un număr de 24 decizii, iar Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au soluționat 86 de cauze.

Intrarea în vigoare a noilor coduri a determinat o creștere a numărului de recursuri în interesul legii, dar și numerotare solicitări de pronunțare a unor hotărâri

prealabile de către completurile de dezlegare a unor chestiuni de drept, aspecte care pot constitui o serioasă vulnerabilitate a instanței supreme .

Existența unei legislații clare, stabile, fără nuanțe echivoce ar putea contribui la eficientizarea actului de justiție. Iată de ce apreciem că în elaborarea proiectelor de acte normative, ar fi deosebit de util ca judecătorii Înaltei Curți să fie consultați, în funcție de experiența lor în profesie și de specializarea dobândită, iar propunerile acestora să facă obiectul analizei în cadrul comisiilor de elaborare a proiectelor de acte normative.

Pentru îndeplinirea la noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental, constituțional și istoric al Înaltei Curți de Casație și Justiție, anume de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, în măsura în care viitorul președinte al instanței supreme va avea în vedere continuarea planului managerial din perioada anterioară, voi urmări:

- realizarea unei jurisprudențe unitare în materie civilă;
- practici unitare la nivelul secțiilor civile;
- sesizarea necorelărilor legislative și cooperarea cu instituțiile competente

în vederea remedierii lor.

• **integritate, responsabilitate, respect față de lege și față de drepturile și libertățile cetățenești** – cerințe *sine qua non* pentru întregul personal care își desfășoară activitatea la Înalta Curte de Casație și Justiție. Instituția în sine, oricât de fundamentală ar fi ea nu poate să facă abstracție de calitatea oamenilor care o populează. Altfel spus, percepția asupra persoanei care împarte dreptatea, este la fel de importantă ca și dreptatea însăși! În consecință, standarde înalte de integritate trebuie permanent respectate. Tema responsabilității magistraților, dar și a întregului personal care își desfășoară activitatea în Justiție, trebuie abordată ea însăși cu responsabilitate. Mai cred că, înainte de a aștepta de la cetățeni respect față de Justiție, față de lege și de drepturile și libertățile individuale, primii îndatorați să-și manifeste respectul trebuie să fie slujitorii dreptății din cea mai înaltă instanță a țării.

• **creșterea încrederii în sistemul judiciar, componentă a independenței justiției.** Eficiența Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea cauzelor – indicator principal al gradului de încredere al cetățenilor în justiție; creșterea eficienței în toate domeniile dreptului, nu numai în sfera dreptului penal și în cea a luptei anticorupție, dar și în domeniile: dreptului civil, dreptului muncii și al asigurărilor sociale, dreptul familiei și în raporturile juridice din sfera economică.

Racilele corupției preocupă major societatea românească și pe fiecare cetățean în parte care se lovește de efectele-i nefaste. Dar la fel de preocupat este justițiabilul român și de litigiul lui privitor la drepturile salariale, ori la clauzele abuzive din contractul bancar sau chiar la partajul succesoral, procese care par să nu mai aibă final.

Cred că suntem datori să manifestăm același interes și aceeași preocupare pentru soluționarea rapidă și eficientă a tuturor litigiilor, nu numai a celor de mare corupție. Doar astfel încrederea în sistemul judiciar va fi deplină și nu se va manifesta numai cu privire la acele entități care au reușit, pe domeniilor lor de competență, să obțină rezultate remarcabile. Trebuie mai mult decât atât. Iar la nivelul I.C.C.J. trebuie să se conștientizeze acest lucru. În percepția cetățenilor, o dreptate târzie este aproape o nedreptate.

De aceea eficiența în soluționarea corectă cauzelor și redactarea rapidă a deciziilor pronunțate vor conduce la sporirea încrederii populației, iar aceasta va face ca sistemul să fie mai puternic, dar și mai independent.

Încrederea trebuie să fie la temelia relației dintre justiție și societate, conștiința că hotărârile pronunțate sunt rezultatul unei analize atente, corecte și fără părtinire. Acceptarea și recunoașterea efectelor unei hotărâri judecătorești presupune existența unui respect al societății pentru instituțiile ce compun sistemul judiciar.

Toate aspectele prezentate mai sus și lipsa unor rezultate vizibile în urma legislației adoptate de guvernanți au făcut ca justiția să fie percepută de cetățeni ca un domeniu în nimic nu este predictibil și previzibil, a câștiga sau a pierde un proces este pentru mulți justițiabili o adevărată loterie, un joc al hazardului. Ori este știut că omul este mereu în căutarea certitudinii, a adevărului, fiind adesea dispus să suporte restricții financiare sau chiar la nivelul nevoilor primare, dar nu va accepta niciodată cu același stoicism o nedreptate.

Încrederea este ingredientul vital care face posibilă funcționarea instituțiilor. În absența încrederii, instituțiile sunt nefuncționale și dezvoltă reguli informale pentru a reduce incertitudinea.

Neîncrederea majorității populației în sistemul judiciar din România este cea mai importantă vulnerabilitate a sistemului și un pericol major pentru securitatea socială, în general. Devin derizorii orice încercări ale Legislativului de reformă în planul reglementărilor legale, atât timp cât existența în sine a legii nu mai determină comportamente previzibile, în acord cu ea.

Cetățenii vor fi tentați să își facă singuri dreptate, după reguli informale, pentru a obține certitudinea – ocrotirea dreptului încălcat - fără riscul de a pierde un proces în instanță.

Instituțiile se dezvoltă pentru a reduce incertitudinea, dar reduc sau elimină efectiv incertitudinea numai în măsura în care sunt investite cu încredere. În absența încrederii în instituții, ele devin nefuncționale, iar incertitudinea - chiar în forme reziduale - rămâne o problemă nerezolvată pentru actorii sociali. Sistemul judiciar ar trebui să fie unul dintre actorii investiți cu încredere maximă pentru ca instituția să devină funcțională. Nu este obligatoriu ca un plus de reglementare ori o nouă reglementare să aducă o reducere a unui anumit tip de infracțiuni. Fiind suficientă uneori doar încrederea în aplicarea fermă a reglementării existente.

Fractura între societatea civilă și sistemul judiciar poate fi depășită și prin fundamentarea unei comunicări reale, prin furnizarea transparentă a tuturor informațiilor care ar permite publicului să înțeleagă modul de funcționare al instanței și procedurile judiciare aplicabile. O deschidere a instanței către public ar putea elimina suspiciunile permanente generate de neînțelegerea modului intern de funcționare, dar și a problemelor cu care se confruntă aceasta. Informarea rapidă, în principal datorită accesului la internet, comunicarea petițiilor și a răspunsului la acestea prin intermediul rețelei informatice, postarea pe site a tuturor modificărilor legislative importante, dar și a modificărilor de structură internă reprezintă un pas important în strategia de comunicare transparentă cu publicul.

Existența în cadrul Înaltei Curți a unui Birou de Informare și Relații Publice a facilitat lămurirea rapidă a justițiabililor cu privire la neclaritățile concrete, prezentate de fiecare în parte. Răspunsul prompt la cererile depuse, explicarea limpede a procedurilor administrative creează premisele ca beneficiarii actului de justiție să constate funcționarea eficientă a justiției.

Purtătorul de cuvânt al curții trebuie să realizeze o transmitere corectă și rapidă a informațiilor de interes pentru public, eliminând distorsiunile și erorile. Mai mult, colaborarea eficientă cu reprezentanții mass-media poate determina o prezentare concentrată pentru publicul larg a informațiilor relevante privind activitatea instanței, dar și problemelor acesteia.

CAP. III Modalități concrete de realizare a obiectivelor care să conducă la îmbunătățirea activității instanței prin exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curții de Casație și Justiție.

III.1. Organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți, a personalului auxiliar de specialitate precum și a personalului din departamentul economico-financiar și administrativ

Calitatea actului de justiție este în mod esențial condiționată de existența unui corp de magistrați bine pregătiți profesional și permanent adaptat la schimbările legislative. Or, din acest punct de vedere, formarea profesională continuă reprezintă o modalitate de îmbogățire și de aprofundare și de a cunoștințelor profesionale, pentru fiecare magistrat.

În condițiile în care procesul legislativ este extrem de productiv, în care legislația este modificată și adaptată rapid și succesiv, iar intrarea în vigoare a noilor coduri ne afectează mai mult decât s-a estimat, formarea profesională continuă a judecătorilor, magistraților-asistenți și a personalului auxiliar capătă valențe sporite.

În esență, soluțiile preconizate vizează aplicarea mai energică a măsurilor menite să determine îmbunătățirea indicelui de calitate a actului de justiție, măsuri care au fost luate și până în prezent de către conducerea Înaltei Curții, dar care trebuie acum conjugate cu un efort sporit în direcția unei „platforme unitare” de aplicare a dispozițiilor noului cod de procedură civilă care impactează aproximativ 90% din activitatea de judecată a instanței supreme.

Având în vedere că formarea profesională continuă a magistraților curții se bazează și pe studiul individual, vor fi în continuare asigurate condițiile realizării acestuia, dar vor fi avute în vedere și alte modalități, cum ar fi:

- **Întocmirea anuală a unor programe interne de formare profesională** care să răspundă rapid nevoilor generale ale secțiilor curții. Prin coordonarea activității președinților de secții se vor stabili numărul de întâlniri care pot fi organizate, alegerea temelor care urmează a fi abordate și desemnarea judecătorilor care vor modera lucrările acestora, cu precădere dintre judecătorii curții care au calitatea de formatori INM. Temele propuse spre a face obiectul dezbaterilor vor acorda prioritate subiectelor de actualitate, în special dispozițiilor codului de procedură civilă și ale codului civil, care au generat ori sunt susceptibile de a genera o jurisprudență neunitară.

- **Vicepreședinții instanței, din dispoziția și sub coordonarea președintelui instanței, ar trebui să partajeze domeniile dreptului, dar să conlucreze perfect pentru ca, împreună cu colegiul de conducere și cu președinții de secție, să poată asigura aplicarea unitară a noilor coduri și crearea unor mecanisme organizatorice eficiente de unificare a practicii judiciare.**

- **Identificarea și dezvoltarea mecanismelor organizatorice care să permită o uniformizare a practicii instanțelor de judecată ar reprezenta una din misiunile dificile, care ar putea fi încredințată de către președintele Curții Supreme vicepreședinților săi.**

Unificarea practicii judiciare este una dintre cele mai importante direcții de acțiune în strategia de reformă a sistemului judiciar și principala misiune a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Așa cum arătam mai sus, recâștigarea încrederii cetățenilor în actul de justiție și eliminarea suspiciunilor ar putea să fie atinse printr-o practică previzibilă a instanțelor de judecată. O practică unitară ar legitima o garanție de funcționare corectă

și coerentă a sistemului judiciar. Nu este de neglijat faptul că statul român a fost sancționat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului tocmai pentru lipsa unui mecanism capabil de a asigura o practică judiciară coerentă, apreciind că o stare de confuzie și incertitudine a produsului justiției contravine prin ea însăși principiului siguranței juridice.

Identificarea concretă, verticalizată, plecând de la nivelul secțiilor curților de apel a problemelor de drept care au fost soluționate neunitar, indicarea argumentelor pentru fiecare opinie – majoritară sau minoritară – ar fi un prim pas în acțiunea vicepreședintelui de a organiza și coordona mecanismele de uniformizare a jurisprudenței instanței. Apoi, toate aceste probleme și argumente ar putea fi comunicate spre studiu și analiză către toate instanțele din teritoriu și tuturor judecătorilor specializați în materiile ce au generat controverse, solicitându-se transmiterea unui feedback. Vicepreședintele va putea centraliza apoi toate punctele de vedere, arătând argumentele în sprijinul fiecărei opinii, prezentarea unei statistici privitoare la opinia minoritară/majoritară și ar putea comunica această documentație relevantă la nivelul tuturor secțiilor Înaltei Curți.

De la nivelul secțiilor, vicepreședintele al relua procesul în direcție inversă, prin transmitere la nivelul Curților de apel, așa încât punctul de vedere unitar al Înaltei Curți să poată fi diseminat și analizat la în ședințele de lucru cu judecătorii în fiecare instanță.

• Astfel, se poate crea nu numai un mecanism de lucru, dar și o bază de date la nivelul instanței supreme care ar contribui real la îndeplinirea principalei sale meniri, aceea de a unifica practica la nivelul tuturor instanțelor din țară. În plus, ar conduce la degrevarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, căruia i se solicită în prezent să prezinte practica la nivel național, atunci când o singură curte de apel investeste instanța cu un recurs în interesul legii.

Măsura ar avea efecte benefice și în planul activității Consiliului Superior al Magistraturii, care, în prezent, organizează și gestionează activitatea pe care o desfășoară în planul unificării practicii judiciare.

• Monitorizarea aspectelor de practică neunitară se va corela cu furnizarea de informații în rețeaua informatică internă cu privire la jurisprudența în materie a altor instanțe din țară, pentru ca magistrații să poată vedea și argumentele colegilor din diverse zone de activitate, înaintate pe aceleași probleme de drept.

• Coordonarea activității de elaborare a Buletinului Casației în așa fel încât lucrarea să cuprindă jurisprudența instanței supreme în domeniile controversate în țară, responsabilizați în acest sens fiind în mod direct președinții de secție.

• Coordonarea activității de selectare a deciziilor relevante, de către președinții de secție, și transpunerea acestora, trimestrial, pe portalul instanței, pentru a le face cunoscute tuturor judecătorilor din țară.

• Vicepreședinții vor analiza dinamica solicitărilor magistraților de participare în diverse stagii de formare profesională la nivel centralizat, informând în timp util Institutul Național al Magistraturii despre concentrarea cererilor pe anumite arii de interes. Astfel, Institutul Național al Magistraturii poate crea o programă de stagii de instruire adaptată nevoilor reale ale judecătorilor și magistraților-asistenți. După ce în cadrul Institutului Național al Magistraturii au fost analizate cererile și aprobate participările, vicepreședinții se vor preocupa să aducă în atenția Colegiului de Conducere al instanței, necesitatea de a asigura, din perspectiva activității de judecată curente, pentru fiecare judecător, perioada de timp corespunzătoare prezenței la stagiul de formare profesională, fără a fi afectată funcționarea instanței.

• În cadrul programului de formare continuă descentralizată, vicepreședinții Înaltei Curții vor organiza întâlniri tematice cu personalul auxiliar, care să supună dezbaterilor pe lângă problemele de natură strict profesională, și probleme de natură deontologică, de comunicare în sala de judecată, de conduită în raport cu părțile și cu ceilalți participanți la proces, din perspectiva normelor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor, ale Codului deontologic, ale studiilor făcute în domeniul managementului și comunicării. Se va urmări în paralel organizarea unor acțiuni comune pentru grefierii curții și cei de la nivelul celorlalte instanțe de judecată, (seminarii, dezbateri, pe anumite teme de interes indicate de grefieri) cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii, al Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri.

• Va fi facilitată activitatea de informare a întregului personal cu privire la aparițiile legislative, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor europene, o informare săptămânală, realizată de către un grefier documentarist al fiecărei secții prin grija fiecărui magistrat - asistent-șef secție, și lunară, în cadrul dezbaterilor organizate la nivelul fiecărei secții.

• Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică va prezenta săptămânal o informare electronică, transmisă tuturor judecătorilor și magistraților-asistenți-șefi, cu privire la deciziile Curții Constituționale, indicându-se pe lângă numărul deciziei și incidența constatărilor făcute de Curtea Constituțională în raport cu practica Înaltei Curți.

• Organizarea cu rigurozitate a întâlnirilor profesionale lunare, la nivelul fiecărei secții a Înaltei Curții, conform programărilor întocmite în acest scop, la începutul anului, temele abordate fiind circumscrise problemelor de practică neunitară identificate la nivelul secției ori a celor susceptibile de a genera o astfel de practică, în acest ultim caz întâlnirile având un rol preventiv. Totodată, se va face o sinteză a soluțiilor instanței supreme pronunțate în luna anterioară, în baza referatului întocmit de către magistratul șef secție, pentru identificarea problemelor de drept soluționate neunitar.

• Organizarea trimestrială a întâlnirilor profesionale cu judecătorii curților de apel, axate de această dată pe problemele de practică neunitară evocate de instanțe în propunerile comunicate celor patru șefi de secții ai Curții.

• În cadrul întâlnirilor profesionale lunare ale judecătorilor în mod obligatoriu vor face obiect al dezbaterilor și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru o bună înțelegere și, mai apoi, pentru o corectă reflectare a lor în jurisprudența internă. Un examen al hotărârilor pronunțate în ultimii ani evidențiază, cu ușurință, că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a început și continuă să se consolideze ca reper major atât în activitatea de judecată, cât și în preocupările de studiu și dialog profesional ale judecătorilor. Numărul hotărârilor judecătorești care au ținut seama, cât privește dezlegarea problemelor de drept specifice, de soluții și argumente propuse prin hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului a crescut semnificativ.

III.2. Coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ; conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;

Vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită, conform repartizării stabilite de președinte, coordonarea activității Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și

administrativ; totodată, asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;

Din perspectiva acestor atribuții, respectarea riguroasă a obligațiilor stabilite prin lege pentru această categorie de personal constituie baza funcționării corecte și eficiente a instanței și a conturării unei percepții pozitive a actului de justiție în rândul cetățenilor.

În realizarea acestui deziderat, legea stabilește în sarcina vicepreședinților curții atribuția de a „asigura” și „verifica” în concret adecvarea comportamentului și acțiunilor personalului instanței în ansamblu la valorile edictate pentru reglementarea activității lor.

Vicepreședinții trebuie să se implice în asigurarea respectării obligațiilor legale de către personalul auxiliar de specialitate și personalul din departamentul economico – financiar și administrativ. Aceasta presupune o participare activă în crearea și asigurarea condițiilor de desfășurare a activității personalului conform legii, o permanentă analiză a situației resurselor materiale și umane de care instanța dispune și pentru aceasta:

- Se vor identifica nevoile actuale ale bazei materiale ale instanței și se vor propune președintelui și colegiului de conducere al instanței măsuri corespunzătoare, știut fiind că oferirea unui climat de lucru corespunzător pentru personalul instanței poate motiva superior salariații în vederea îndeplinirii responsabile și eficiente a sarcinilor de serviciu.

- Se va urmări dezvoltarea programului de evidență informatizată ECRIS și realizarea unei aplicații care să corespundă nevoilor actuale de activitate ale instanței. Vor fi colectate periodic, analizate și centralizate deficiențele constatate în practică în utilizarea softului de repartizare aleatorie, formulându-se propuneri de adaptare ce vor fi supuse atenției colegiului de conducere al instanței în vederea sesizării organelor cu atribuții de decizie în acest domeniu.

- Se vor formula propuneri în vederea extinderii nivelului de dotare cu echipamente și programe informatice moderne și pentru relansarea procesului de informatizare al instanței;

- Din perspectiva resurselor umane cu care este asigurată activitatea instanței, vor fi continuate demersurile ce vizează reconfigurarea schemei de personal, prin transmiterea de propuneri și documentații temeinic argumentate, de natură să reliefeze necesitatea luării unor astfel de măsuri urgente în acest sens.

- Se vor urmări sistematic condițiile de alocare și de utilizare a resurselor umane în fiecare compartiment a Înaltei Curți pentru identificarea la timp a punctelor în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă. Problemele constatate, precum și măsurile necesare a fi luate vor fi supuse spre analiză și decizie președintelui instanței supreme și colegiului de conducere.

În prezent, vicepreședinții exercită următoarele atribuții privind personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție: aprobă fișele posturilor; controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți; analizează cererile și propune președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți; aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți.

Dacă viitorul președinte al I.C.C.J. va stabili în continuare în sarcina vicepreședintelui exercitarea atribuțiilor prezentate mai sus, îmi propun următoarele măsuri concrete:

• Vor fi supravegheate, împreună cu președinții de secții modalitățile concrete de repartizare în rândul personalului auxiliar de specialitate a tuturor activităților, urmărindu-se asigurarea timpului necesar pentru buna pregătire a ședințelor de judecată, pentru susținerea perfecționării și specializării profesionale. Totodată, vor fi responsabilizați, într-o manieră unitară pentru toate secțiile curții, membrii fiecărui complet de judecată în activitatea de supraveghere și control a activității magistratului asistent și grefierului de ședință, pentru întocmirea și comunicarea actelor de procedură într-o modalitate unitară și cu maximă celeritate.

• Se vor crea bazele unui nou sistem de evaluare al activității personalului auxiliar al instanței care să reflecte cât mai exact activitatea și performanțele fiecăruia, un sistem informatizat și cu un grad ridicat de transparență, motivant pentru persoana evaluată, dar și pentru evaluatori.

• Se va verifica sistematic modul de lucru în serviciile instanței care sunt implicate într-o relație directă cu publicul, precum: registraturi, arhive. Prin obținerea de la Biroul de Informare și Relații Publice a unor date ce relevă concentrarea petițiilor justițiabililor pe un anumit nivel ori compartiment de activitate se va putea proceda la un control aprofundat al modului de respectare a obligațiilor și atribuțiilor stabilite de lege pentru personalul din acele secțiuni.

• Se va întări comunicarea cu primul magistrat-asistent al curții, cu magistrații-asistenți șefi de secție și cu grefierii șefi de secție, aceștia putând urmări direct nivelul de implicare și de adaptare al fiecărui membru al personalului auxiliar din colectivul pe care îl conduce. Prin intermediul grefierilor cu funcții de conducere în instanță, vicepreședintele va putea fi informat direct cu privire la aptitudinile și capacitatea de care dispune personalul auxiliar, modul de conștientizare a responsabilităților ce le revin, de asumare a inițiativei și colaborării, ce sunt presupuse de munca în echipă.

• În întâlnirile periodice de perfecționare profesională organizate pentru personalul auxiliar în cadrul instanței vicepreședintele se va asigura că personalul este informat cu privire la obligațiile ce îi revin și la procedurile ce trebuie să fie respectate.

III.3. Asigurarea controlului activității arhivistice, organizarea pazei instanței și bunurilor acesteia, aprobarea măsurilor pentru prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor

a) Asigurarea controlului activității arhivistice

Una dintre problemele curente din activitatea unei instanțe este aceea a păstrării dosarelor, mapelor de hotărâri și a registrelor în condiții optime și de siguranță.

• Întrucât secțiile Înaltei Curți nu dispun de spații corespunzătoare care să permită arhivarea unui volum de dosare și documente în creștere de la an la an, activitatea de monitorizare a termenelor de păstrare și intensificarea măsurilor de predare către centrele de distrugere/valorificare a dosarelor și documentelor care nu au termene de păstrare permanente devine deosebit de importantă.

Va fi acordată o atenție sporită activității de protecție contra incendiilor în aceste spații și se va întări colaborarea cu reprezentanții Arhivelor Naționale în activitatea de management a arhivelor. Prin intermediul președinților de secții și a magistraților asistenți-șefi va fi verificată activitatea grefierilor-arhivari pe linia păstrării în bună stare a dosarelor, mapelor și registrelor.

Curtea are Nomenclator arhivistic întocmit din anul 1997, acesta fiind în prezent reactualizat, activitate care trebuie continuată.

Depozitarea arhivei se realizează în spații amenajate la cele două nivele ale subsolului instituției, iar cantitatea de documente este foarte mare. În depozitele Secțiilor a I a Civilă și a II a Civilă, Contencios Administrativ și Fiscal, Penală și a Completelor de 5 sunt arhivate decizii din perioada 1952-2012, cu termen de păstrare permanent. Pe lângă arhivele secțiilor mai sus menționate, se păstrează și arhiva Secției militare a Înaltei Curți de Casație și Justiție (1917- 1998), în prezent secție desființată.

Întrucât spațiile de depozitare nu asigură condițiile cele mai bune pentru păstrarea documentelor împotriva distrugerii și degradării acestora, cu prilejul rezolvării problemei sediului I.C.C.J. trebuie să se aibă în vedere inclusiv identificarea unui nou spațiu corespunzător pentru păstrarea documentelor de arhivă.

Față de fondul arhivistic extrem de valoros care se află în prezent în subsolurile Înaltei Curți de Casație și Justiție, în colaborare cu alte instituții (Muzeul Național, Arhivele Naționale, Curtea de Apel București, Uniunea Juristilor) se poate iniția o acțiune de sprijin pentru realizarea unui spațiu de expunere a pieselor valoroase în Palatul de Justiție. În viitor, după modelul altor Curți Supreme de Justiție din Europa, ar putea fi prevăzut în noul sediu al instanței supreme a României un spațiu muzeistic adecvat, pe deplin meritat de cei peste 150 de ani de activitate.

b) Organizarea pazei sediului instanței și a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor, în condițiile legii

Activitatea de pază a sediilor instanțelor și a bunurilor acestora este realizată prin colaborare cu unitățile specializate din cadrul Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, în baza protocolului încheiat în condițiile art. 124 din Legea nr. 304/2004 și în acord cu normele cuprinse în Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Vicepreședintele Înaltei Curți va stabili anual, împreună cu conducerea unității de jandarmi, planul de pază și protecție, urmărind adaptarea condițiilor oferite la problemele reale ale instanței, plan supus aprobării conducătorilor celor două unități și va urmări îndeplinirea măsurilor stabilite pentru asigurarea pazei sediului instanței, a celorlalte bunuri, precum și a pazei contra incendiilor.

Se va urmări o integrare a acțiunii jandarmilor cu activitățile specifice din cadrul instanței și vor fi monitorizate ședințele de judecată cu potențial de incidente datorită particularităților unor cauze (cu deosebire, în materie penală), urmând a se semnaliza conducerea efectivelor de jandarmi informațiile necesare pentru a putea constitui cordoane de protecție atunci când situația o impune.

Se vor consolida regulile de acces în sediul în care se desfășoară activitatea de judecată, iar periodic se vor organiza întâlniri cu șeful de obiectiv pentru a se verifica modul de funcționare practică a măsurilor dispuse și pentru a se stabili corecțiile necesare, astfel încât să se realizeze respectarea reglementărilor legale în materie, dar și disciplina specifică muncii jandarmilor.

Accesul în instanță este permis numai în urma legitimării și cu respectarea controlului antitero. Pentru public și avocați există filtre de control, efectuându-se și controale cu detectoare de metale. Se va întări controlul privind accesul persoanelor străine de instanță în spațiile de birouri ale personalului propriu. Pentru paza pe timpul nopții, se va dezvolta o cooperare cu efectivele poliției comunitare, în vederea unei patrulări regulate în perimetrul clădirii.

Vor fi organizate periodic întâlniri cu specialiștii din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor în scopul de a verifica dacă sistemul de pază al deținuților necesită îmbunătățiri.

În legătură cu paza contra incendiilor, conform dispozițiilor Legii nr.307/2006 se vor desfășura activități care să asigure condițiile tehnico - operative de prevenire și reducere a riscului de producere a incendiilor și de intervenție în caz de incendiu. Astfel, se va mări numărul persoanelor instruite în vederea atestării ca și cadre tehnice de specialitate.

Permanent se vor face evaluări cu privire la factorii de risc potențial și se vor adapta corespunzător dispozițiile scrise ce stabilesc responsabilitățile personalului încadrat în compartimentul de specialitate.

Vicepreședintele Înaltei Curți, prin compartimentul de specialitate, va asigura cunoașterea de către întregul colectiv a instrucțiunilor de apărare și luptă contra incendiilor și va verifica periodic dacă sunt afișate la loc vizibil planul de evacuare a clădirii în caz de incendiu și existența semnalizării căilor de evacuare.

c) Aprobarea măsurilor pentru protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor

Asigurarea respectării reglementărilor în materia protecției muncii, protecției civile și de apărare împotriva dezastrelor vor fi tratate cu maximum de interes, nu numai în considerarea respectării legii, dar și din perspectiva oricărei persoane care desfășoară o activitate de conducere și care implică, în mod obligatoriu, grija față de personal.

În condițiile în care resursa umană este cea mai prețioasă dintre toate resursele de care dispune în acest moment curtea, grija față de întreg personalul va fi prima mea prioritate.

Astfel, va fi urmărită aplicarea tuturor normelor legale, urmând să fie supravegheat modul de aplicare a programului anual de securitate și sănătate în muncă.

În cadrul instanței sunt desemnate persoanele responsabile cu protecția muncii, în temeiul dispozițiilor din Legea sănătății și securității în muncă nr. 319/2006 și al Normelor metodologice de aplicare a Legii securității și sănătății în muncă nr.319/2006 - Hotărârea nr 1425/2006, iar prioritare vor fi acțiunile de prevenire a îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor la locul de muncă, iar propunerile venite din partea tuturor categoriilor de personal vor fi analizate și integrate în planul de acțiune adiacent acestui segment de activitate.

Totodată, se va asigura de către medicul specializat în medicina muncii, prezent în instanță, efectuarea unui control anual al fiecărui salariat și al actualizării datelor medicale.

Cu speranța că regăsirea locului și rolului Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca vârf al puterii judecătorești, trebuie să fie un obiectiv de strategie națională și convinsă fiind că mediul economic, social și cel politic trebuie apărate de o Curte Supremă puternică și respectată, doresc să mulțumesc colegilor mei care, cu ideile lor valoroase, m-au sprijinit în elaborarea acestui plan managerial.

WWW.LUMEAJUSTITIE.RO

Concluzii:

Gradul de realizare al unui plan managerial depinde de susținerea pe care acesta o are în interiorul sistemului, dar și de modul în care el răspunde așteptărilor din exteriorul lui. Am în vedere și faptul că reușita poate fi influențată de calitățile individuale ale membrilor echipei de conducere: de capacitatea acestora de a lucra împreună, de a-și asuma responsabilități împreună, de autoritatea lor morală și profesională în fața personalului pe care urmează să îl conducă și, nu în ultimul rând, de capacitatea lor de a mobiliza energia și potențialul pozitiv al celor cu care interacționează.

Cunoscând de unde vine și având o viziune asupra direcției în care trebuie să se îndrepte instanța supremă a României, știind care îi sunt resursele actuale și folosind metode și tehnici moderne de management, îmi propun împreună cu întreaga echipă aflată la conducere:

1. implicarea activă în rezolvarea problemei sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție,
2. participarea la adoptarea unui nou Regulament de organizare și funcționare a instanței supreme și sprijinirea demersurilor de elaborare a unei legi proprii de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție,
3. stimularea informatizării extinse a structurilor organizatorice ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Aceste obiective au fost abordate ca instrumente pentru realizarea unor "ținte permanente" ale oricărei echipe manageriale:

1. îndeplinirea la noi standarde de profesionalism și modernitate a rolului fundamental, acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești;
2. integritate, responsabilitate, respect față de lege și față de drepturile și libertățile cetățenești – cerințe *sine qua non* pentru întregul personal care își desfășoară activitatea la Înalta Curte de Casație și Justiție;
3. creșterea încrederii în sistemul judiciar, componentă a independenței justiției, creșterea eficienței în toate domeniile dreptului

Ca modalități concrete de realizare a obiectivelor au fost propuse:

- realizarea unei „platforme organizatorice integrate la nivel național” de aplicare a dispozițiilor noilor coduri alături de echipa managerială a Curții și împreună cu instanțele judecătorești din țară, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției.
- îndeplinirea atribuțiilor de conducere prin promovarea și aplicarea unui management activ-participativ împreună cu președintele instanței, cu cel de-al doilea vicepreședinte, cu colegiul de conducere și cu președinții de secție, pentru a realiza o veritabilă echipă managerială aptă să-și fixeze și să-și realizeze ținte comune, care să răspundă așteptărilor personalului instanței supreme, ale sistemului judiciar și ale societății, în general.

www.lumea.justitel.ro
